

УДК 327.8:339

Миронова М. І.,

myronowa@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-1438-4394,

Researcher ID: AFT-3556-2022,

к.е.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

Полякова Ю. В.,

polyakova0909@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-8073-6186,

Researcher ID: F-8293-2019,

д.е.н., проф., професор кафедри міжнародних економічних відносин, Львівський торговельно-економічний університет, старший науковий співробітник,

ДУ “Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України”, м. Львів

Шайда О. Є.,

shaydaoks@ukr.net, ORCID ID: 0000-0003-1666-0436,

Researcher ID: F-9712-2019,

к.е.н., доц., доцент кафедри підприємництва та екологічної експертизи товарів, Національний університет “Львівська політехніка”, м. Львів

ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ У СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Анотація. За останні десятиліття технологічні зміни та глобалізація суттєво змінили міжнародні економічні відносини. Трансформації, що відбуваються у світовій політиці, обумовлені глобальною масовою комунікацією та розвитком базованих на кіберпросторі нових форм міжнародних економічних відносин, змусили дипломатію адаптуватися до нового порядку. Традиційна дипломатія вийшла з вузьких, жорстких рамок, модифікувавши свої цілі, форми і засоби відповідно до потреб аудиторії XXI століття, що призвело до формування публічної дипломатії. Явища глобалізації, створення нових способів державного управління та переформування міжнародних економічних відносин спричинили появу нових форм представлення та реалізації зовнішньополітичних цілей і завдань держав. Зовнішньополітичні відомства у всьому світі переорієнтували свої методи ведення зовнішньої політики, адаптуючи їх до мінливої світової системи та очікувань глобальної аудиторії. Наслідком інституційної трансформації та концептуальних змін у дипломатичній практиці стала орієнтація на відкритість і розбудову глибоких відносин, в яких активну участь беруть недержавні актори та громадяни, особливо ті, що проживають за кордоном. Класична дипломатія, зарезервована для урядів, зазнала значних змін, безпосередньо впливаючи на міжнародні економічні відносини. У статті детально розглядається, як явище та дослідження публічної дипломатії можуть бути пов'язані з міжнародними економічними відносинами. Особлива увага приділяється концепції публічної дипломатії, яка поєднує елементи зовнішньої політики, пропаганди, політичного маркетингу та культурної дипломатії. Публічна дипломатія, як зазначено, сприяє формуванню позитивного іміджу країни та розвитку міжнародного економічного співробітництва. Проаналізовано також роль освіти в публічній дипломатії, підкреслено її значення для міжкультурного діалогу, формування толерантності та розвитку міжнародних відносин. Авторами відзначено, що економічна пропаганда та просування національних брендів є важливими аспектами публічної дипломатії, що сприяють розвитку міжнародних економічних відносин.

Ключові слова: дипломатія, публічна дипломатія, культурна дипломатія, економічне співробітництво, міжнародні економічні відносини.

Myronova M. I.,

myronowa@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-1438-4394,

Researcher ID: AFT-3556-2022,

Ph.D., Associate Professor of the Department of International Economic Relations, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

*Poliakova Yu. V.,
polyakova0909@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-8073-6186,
Researcher ID: F-8293-2019,*

Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department International Economic Relations, Lviv University of Trade and Economics, Senior Researcher of State Institution "Institute of Regional Research named after M. I. Dolishnyi of the NAS of Ukraine", Lviv

*Shayda O. Y.,
shaydaoks@ukr.net, ORCID ID: 0000-0003-1666-0436,
Researcher ID: F-9712-2019,*

Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of the Department of Entrepreneurship and Environmental Examination of Goods, Lviv Polytechnic National University, Lviv

PUBLIC DIPLOMACY IN THE SYSTEM OF INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

Abstract. *In recent decades, technological changes and globalization have significantly changed international economic relations. The transformations taking place in world politics, driven by global mass communication and the development of new forms of international economic relations based on cyberspace, have forced diplomacy to adapt to the new order. Traditional diplomacy has moved out of its narrow, rigid framework, modifying its goals, forms and means to meet the needs of the 21st century audience, leading to the formation of public diplomacy. The phenomena of globalization, the creation of new ways of public administration and the reformatting of international economic relations have led to the emergence of new forms of presentation and implementation of foreign policy goals and objectives of states. Foreign ministries around the world have reoriented their methods of conducting foreign policy, adapting them to the changing world system and the expectations of the global audience. Institutional transformation and conceptual changes in diplomatic practice have resulted in a focus on openness and building deep relationships in which non-state actors and citizens, especially those living abroad, are actively involved. Classical diplomacy, reserved for governments, has undergone significant changes, directly affecting international economic relations. The article discusses in detail how the phenomenon and research of public diplomacy can be related to international economic relations. Particular attention is paid to the concept of public diplomacy, which combines elements of foreign policy, propaganda, political marketing and cultural diplomacy. Public diplomacy, as noted, contributes to the formation of a positive image of the country and the development of international economic cooperation. The role of education in public diplomacy is also analyzed, emphasizing its importance for intercultural dialogue, tolerance and the development of international relations. The authors note that economic propaganda and promotion of national brands are important aspects of public diplomacy that contribute to the development of international economic relations.*

Keywords: diplomacy, public diplomacy, cultural diplomacy, economic cooperation, international economic relations.

JEL Classification: F02, F50

DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2024-79-21>

Постановка проблеми. За останні десятиліття технологічні зміни та глобалізація суттєво змінили міжнародні економічні відносини. Традиційна дипломатія перестала бути головним каналом, за яким держави проєктують свій імідж за кордоном. Так само, як комунікаційні та транспортні технології сприяли швидкому поширенню інформації та глобальному переміщенню людей, традиційна дипломатія поступово доповнювалася та розширювалася в інших вимірах, де контакти між людьми, соціальні мережі та недержавні суб'єкти відіграють впливову роль. Тим паче, що, на відміну від традиційної дипломатії, публічна дипломатія не регламентується універсальними правовими документами. На відміну від традиційної дипломатії, публічна приділяє пріоритетну увагу впливу держави на

громадську думку інших країн. На сьогодні спостерігається підвищення наукової уваги до феномену публічної дипломатії та зростання практичного інтересу до її прикладного застосування. Завдяки своєму потенціалу впливати на громадську думку, формувати імідж країни та сприяти економічному співробітництву публічна дипломатія стає важливою складовою міжнародних економічних відносин.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасна теорія публічної дипломатії з врахуванням трансформацій останніх десятиліть та її впливу на міжнародні економічні відносини частково викладена у роботах закордонних авторів К. Бйола, Дж. Кессіді [1], Дж. Голана [2], М. Леонарда [3], Дж. Ная [4] й інших. Вивченням ролі публічної

дипломатії для України займалися чимало провідних вітчизняних вчених, таких як: О. Висоцький [5; 6], О. Децик [7], Є. Перебийніс [8], Т. Сивак [9] та ін. Втім, аналіз наявних наукових робіт показує, що на сьогодні явно недостатньо досліджень, де б комплексно розглядалися питання взаємодії публічної дипломатії та міжнародних економічних відносин.

Постановка завдання. Метою дослідження є обґрунтування того, наскільки необхідно є стратегія публічної дипломатії для формування активної співпраці країн у сфері міжнародних економічних відносин.

Виклад основного матеріалу дослідження. Після закінчення “холодної війни” міжнародні економічні відносини зазнали складної трансформації. Замість відносно стабільного протистояння двох протилежних ідеологічних блоків виникла система, що постійно змінювалася, з різними центрами влади та суб’єктами. У сучасну глобалізовану епоху вона також охоплює нових акторів, особливо недержавних, таких як міжнародні неурядові організації, підприємці, ЗМІ, релігійні установи, заклади освіти тощо. Роль цих суб’єктів дедалі більше враховують у міжнародних економічних відносинах, оскільки ми спостерігаємо розширення форм комунікації від колишнього виняткового рівня “держава-держава” (або пізніше “держава-міжнародна організація”) до ширшого розгляду недержавних акторів. Ця зміна також враховується дипломатією, коли внутрішні структури дипломатичних представництв трансформуються, відповідно переосмислюються діяльність і самовизначення дипломата: він більше не орієнтований виключно в суворо ієрархічному напрямку на державну адміністрацію чи дипломатію даної країни, а прагне до довгострокових контактів як із державними, так і з недержавними акторами і входить також до таких сфер, як економіка. Адже це також сприятливо впливає на вирішення зовнішньополітичних завдань мирними методами.

Ці зміни описуються терміном “публічна дипломатія”. Вже у своєму визначенні остання поєднує елементи зовнішньої політики, пропаганди, політичного маркетингу та культурної дипломатії та припускає, що публічна дипломатія пов’язана зі стратегічними цілями, пріоритетами економічної дипломатії, а останнім часом і з медіа. Сьогодні ця синергія є тією силою, яка допомагає розвитку міжнародних економічних, політичних,

комерційних та інших відносин. У практичній площині публічна дипломатія активно використовується країнами, однак її інституціоналізація в більшості випадків ще не завершена [10]. На найзагальнішому рівні публічну дипломатію можна визначити як спосіб культивування певної громадської думки за кордоном, а також підвищення іміджу і престижу країни шляхом взаємного розуміння. У сучасному глобалізованому світі публічна дипломатія набуває щораз більшого значення як інструмент впливу на міжнародні економічні відносини. Завдяки своєму потенціалу впливати на громадську думку, формувати імідж країни та сприяти економічному співробітництву публічна дипломатія стає важливою складовою зовнішньої політики держав.

Трансформації, що відбуваються у світовій політиці, зумовлені глобальною масовою комунікацією, розвитком нових форм міжнародних економічних відносин, базованих на кіберпросторі, вони змусили адаптуватися до нового порядку і дипломатію. Традиційна дипломатія, пристосовуючись до вимог сучасного світу, вийшла з вузьких, жорстких рамок, про що свідчить модифікація її цілей, форм і особливо засобів, за допомогою яких можна творити дипломатію в її активному, відповідному потребам аудиторії XIX століття вигляді, тобто у формулі публічної дипломатії. Зміни, спричинені явищами глобалізації, створенням нових форм державного управління та переформатуванням міжнародних економічних відносин, зумовили появу нових форм представлення та реалізації зовнішньополітичних цілей і завдань держав. Зовнішньополітичні відомства в усьому світі, беручи до уваги ці зміни, були змушені переорієнтувати свої методи ведення зовнішньої політики, в тому числі дипломатії, адаптуючи їх до мінливої світової системи, а також до очікувань глобальної аудиторії, що трансформуються.

Наслідком як глобальної інституційної трансформації, так і концептуальних змін у самій дипломатичній практиці стала орієнтація дипломатії на відкритість, розбудову більш глибоких відносин, активними учасниками яких стають недержавні актори та громадяни, особливо ті, що проживають за кордоном. Дипломатія в її класичній версії, зарезервованій для урядів, зазнала значних змін, а саме: публічна дипломатія безпосередньо впливає на міжнародні економічні відносин (рис. 1).

Рис. 1. Вплив публічної дипломатії на міжнародні економічні відносини

Джерело: побудовано авторами

Останнім часом важливими для держав є міжнародний авторитет і престиж. Адже, поки країна має ці цінності, вона може висловлювати свою власну політику стосовно інших країн і суспільств і бути “центром тяжіння”. Таким чином, головними цілями сучасної публічної дипломатії, на нашу думку, є:

- просування національних інтересів і цінностей, таких як демократія, права людини, економічний розвиток;
- стимулювання міжнародного співробітництва;
- вплив на іноземну громадську думку;
- посилення міжнародної стабільності та безпеки.

Управління дипломатією, базоване на взаємному спілкуванні та взаємодії, значно виграє від елементів “м’якої сили”, таких як культура, освіта, спорт тощо.

Центральне місце у концепції публічної дипломатії займає ідея, що здатність держави контролювати поведінку інших держав для отримання бажаного результату значно краща за умов ефективного застосування інструментів та методів публічної дипломатії.

Результатами публічної дипломатії зазвичай є:

- зміцнення економічного становища держави на міжнародній арені;
- реалізація необхідних зовнішньополітичних рішень;
- розширення діалогу між громадянами держави та закордонними партнерами;
- створення позитивного образу держави, представляючи за кордоном цінності та інститути країни.

Можливо, концепція публічної дипломатії Марка Леонарда є найбільш всеосяжною в науковій літературі на цю тему. Він вважає, що мета

публічної дипломатії складається з трьох аспектів: передати інформацію, продати позитивний образ країни, побудувати довгострокові відносини, які створять сприятливе середовище для державної політики. Таким чином, публічна дипломатія розглядається Леонардом як така, що має три виміри: щоденні комунікації; стратегічні комунікації; побудова відносин [3].

Іншими словами, перший вимір публічної дипломатії – це управління новинами, яке має надавати підтримку традиційній дипломатії та національним інтересам уряду. Цей вимір працює в короткостроковому масштабі часу з превентивною метою, яка спрямована на пояснення контексту внутрішньополітичних та зовнішньополітичних рішень. З цього погляду телебачення, радіо, ЗМІ, Інтернет та соціальні мережі – найкорисніші інструменти публічної дипломатії.

Формування іміджу чи брендинг держави – другий вимір публічної дипломатії. Його основна мета – донести стратегічні послання, підкріплені культурними заходами, якщо необхідно, з метою просування країни на міжнародній арені. Це пояснює маркетинговий аспект публічної дипломатії, особливо як спробу вплинути на закордонну аудиторію, що дуже схоже на рекламну кампанію.

Нарешті, третій вимір стосується розвитку міцних відносин із ключовими особами протягом тривалого часу через освіту, семінари, конференції, а також міжнародні наукові, освітні та культурні обміни.

Не лише Марк Леонард розглядав публічну дипломатію у трьох вимірах, а й Джозеф Най: “щоденне спілкування та інформація”, “стратегічне планування та національний брендинг” та “побудова та розвиток довгострокових відносин” [4].

Третій вимір громадської дипломатії – “побудова та розвиток довгострокових відносин” – наголошує на безперервній взаємодії. Аби повідомлення були постійними, відносини з цільовою країною та суспільством у різних галузях мають встановлюватися за допомогою інструментів та методів публічної дипломатії. Зокрема таких інструментів, як освітня діяльність, програми обміну та інтернаціоналізовані освітні програми. Ці інструменти дозволяють країнам зближуватися, щоб вони могли краще розуміти один одного.

Практика публічної дипломатії в освітньому середовищі створює стратегічні можливості самовираження країн. Якщо країна знає про таку можливість, отримує з неї зиск і створює належне підґрунтя, це дозволяє стати “центром тяжіння”, що має вирішальне значення для публічної дипломатії.

Отже, з багатьох інститутів, завдяки яким може реалізуватися публічна дипломатія, освіта відіграє ключову роль. Вона здатна сприяти міжкультурному діалогу про спірні ідеї та навіть протилежні інтереси, а також вибудувати ефективні міжнародні відносини за рахунок так званої “м’якої сили”. Країнам вдається звертатися до міжнародних організацій через свої мовні, культурні та освітні можливості. Внаслідок цих відносин, базованих на взаємній довірі, країни мали шанс отримати підтримку своєї політики та завоювати симпатії зарубіжної громадської думки. Чимало країн із багатим досвідом у галузі міжнародної освіти, такі як США, Великобританія, Канада та ін., визнали цю роль і покращили відповідність освіти їх національним інтересам та спільним цілям “м’якої сили”.

Вища освіта є чи не ідеальним інструментом публічної дипломатії, що дозволяє досягти набагато більшого, ніж підходить традиційної дипломатії. Не лише великі держави, а й маленькі країни вірять у використання освіти як дипломатичного інструменту для допомоги урядам досягати національних інтересів та зміцнювати свою ідентичність та довіру в інших країнах. Країни застосовують освітню дипломатію, щоб забезпечити вплив у сферах соціально-економічного розвитку.

Ідея про те, що вища освіта може бути засобом публічної дипломатії, не нова. Університети та навчальні центри завжди залучали вчених та студентів у пошуках нових знань. Наприклад, упродовж століть європейські вчені подорожували по всьому світу, приносячи з собою розуміння інших культур. Вчені-буддисти та ісламські вчені поширили свої знання у різних частинах світу, змінивши при цьому і свої релігійні вірування відповідно до місцевих умов та традицій. Таким чином, ідея міжкультурного спілкування та розуміння завжди була метою академічно просунутого навчання.

У публічній дипломатії школи та університети є важливими інструментами підтримання дослідницького процесу та “культурним провідником” публічної дипломатії. Дослідницькі центри університетів зробили значний внесок у розвиток стратегії публічної дипломатії своїми аналітичними звітами та науковими публікаціями. Окрім того,

провідні університети часто проводять міжнародні конференції, семінари, практикуми та конгреси тощо. Вплив цього відчувається у багатьох галузях, особливо у сфері культурного обміну. Йдеться як про викладання національної мови за кордоном, так і програми міжнародного обміну, а також багато інших типів викладання та навчання. Міжнародна освіта та навчання націлені на формування толерантності, розуміння та спілкування, розвиток відносин між країнами через міжкультурне навчання своїх громадян, особливо у вищій освіті. Це вагомий внесок освіти у дипломатію.

Серед основних інструментів, які надає система освіти та які можуть бути використані на користь публічної дипломатії, доцільно виокремити:

- індивідуальну мобільність (мобільність студентів, викладацького чи академічного персоналу);
- мобільність освітніх програм (курси дистанційної освіти, спільні освітні програми, мережева та франчайзингова освіта);
- інституційну мобільність (спільні кампуси та освітні установи);
- формування нових міжнародних стандартів освітніх програм (наприклад, європейського стандарту вищої освіти);
- створення систем сертифікації визнання та оцінки (видача “подвійних” дипломів, міжнародне визнання документів про освіту);
- створення стратегічних освітніх альянсів тощо.

Найвідоміша форма – це мобільність студентів – виїзд здобувачів освіти для короткострокового або семестрового навчання за кордон. Хоча мобільність викладацького складу не так добре досліджена, її можна вважати другою за важливістю формою публічної дипломатії.

Є три ключові ролі, які зазвичай пов’язані з освітніми обмінами:

- 1) розвиток взаєморозуміння;
- 2) створення сприятливого іміджу країни, що приймає;
- 3) просування зовнішньої політики рідної держави.

У наші дні практикують дипломатію у різних формах незалежно від можливостей, наявності ресурсів та сили країни. У сучасному глобальному суспільстві вища освіта є так званою “критичною м’якою силою”, здатною маневрувати у глобалізованому світі. У той час, як більшість форм публічної дипломатії включають демонстрацію іміджу, обміни безпосередньо пов’язані з “людським фактором”, коли взаємодія з особистістю та психологія учасників займає центральне місце. Дійсно, програми обміну вважаються найуспішнішим способом розвитку іміджу країни перебування, який сам по собі говорить про свої ідеали, цінності та переконання. Більше того, передача іміджу через іноземних громадян дає всебічне та неупереджене торівняття економічної, політичної та соціальної динаміки.

Економічна пропаганда та просування національних брендів є важливими аспектами публічної дипломатії, які сприяють розвиткові міжнародних

економічних відносин. Країни можуть використувати різноманітні методи для просування своїх товарів та послуг на міжнародних ринках. Наприклад, участь у міжнародних виставках, організація бізнес-форумів та рекламні кампанії дозволяють створювати позитивний імідж та сприяють зростанню експорту.

Економічна допомога є ще одним важливим механізмом впливу публічної дипломатії на міжнародні економічні відносини. Надання фінансової підтримки, кредитів, грантів та інвестицій іншим країнам дозволяє зміцнювати двосторонні економічні зв'язки та сприяє розвитку економічного співробітництва. Крім того, економічна допомога здатна використовуватися як інструмент для досягнення політичних та економічних цілей, таких як доступ до ринків або природних ресурсів.

Отже, публічна дипломатія є сукупністю інструментів і методів зовнішньої політики, яка характеризується відкритістю та непрямою спрямованістю, реалізується в межах діяльності державних та недержавних інститутів. Вона спрямована на реалізацію комплексної дипломатичної стратегії держави з метою впливу на населення зарубіжної держави, її політичну думку та рішення.

Висновки та перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Після закінчення “холодної війни” міжнародні економічні відносини пройшли через значну трансформацію. Відносно стабільна біполярна система була замінена більш складною багатополлярною системою, котра охоплює як державних, так і недержавних акторів. Відкритість і гнучкість сучасної дипломатії, зокрема її підходи до публічної дипломатії, дозволяють враховувати інтереси і впливи цих нових акторів, що сприяє досягненню зовнішньополітичних цілей мирними методами. Публічна дипломатія, поєднуючи елементи зовнішньої політики, пропаганди, політичного маркетингу та культурної дипломатії, стає важливим інструментом впливу на міжнародні економічні відносини, формуючи позитивний імідж держави і сприяючи її економічному зростанню. Проте з урахуванням уваги, яку приділяють цій сфері, можна зробити висновок, що публічна дипломатія стає дедалі важливішим напрямком зовнішньополітичної практики для дедалі ширшої світової спільноти. Отже, на нашу думку, розвиток публічної дипломатії в державах є “вікном можливостей”, тобто тим ресурсом, залучення якого дозволило б прискорити вирішення багатьох світових проблем і сприяти ширшому співробітництву на міжнародній арені.

Перспективні напрями подальших досліджень вбачаємо в аналізі впливу міжнародних неурядових організацій, підприємців, ЗМІ, релігійних і освітніх установ на зовнішню політику та міжнародні економічні відносини, а також аналізі співпраці між державними та недержавними акторами у сфері публічної дипломатії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bjola C., Cassidy J., Manor I. Public Diplomacy in the Digital Age. *The Hague Journal of Diplomacy*. 2019. Vol. 14. Pp. 83-101. URL: <https://doi.org/10.1163/1871191X-14011032>.
2. Golan G. J., Yang S., Kinsey D. F. (ed.) *International Public Relations and Public Diplomacy: Communication and Engagement*. New York : Peter Lang Publishing, 2015. 458 p.
3. Leonard M., Stead C., Smewing C. *Public Diplomacy*. London : The Foreign Policy Centre, 2002. 183 p.
4. Nye J. S. Public Diplomacy and Soft Power. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*. 2008. Vol. 616 (1). Pp. 94-109. URL: <https://doi.org/10.1177/0002716207311699>.
5. Висоцький О. Технології публічної дипломатії в мінливому світі. Технології сучасних міжнародних відносин : колективна монографія / за заг. ред. проф. І. В. Іщенка. Дніпро : ТОВ “Акцент ПП”, 2021. С. 48-77.
6. Vysotskyi O., Vysotska O. Technologies of Public Diplomacy: Methodological Principles and Practical Potential. *Epistemological studies in Philosophy, Social and Political Sciences*. 2020. Vol. 3 (1). Pp. 139-147. URL: <https://doi.org/10.15421/342015>.
7. Децик О. П. Державний механізм координації діяльності суб'єктів публічної дипломатії в Україні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2019. № 3. С. 59-66. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sntvupa_2019_30%2869%29_3_13.
8. Перебийніс Є. Роль та місце публічної дипломатії у забезпеченні національних інтересів держави. *Україна дипломатична*. 2013. Вип. 14. С. 915-925. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrdip_2013_14_56.
9. Сивак Т. В. Публічна дипломатія як інтеграційний компонент стратегічних комунікацій у публічному управлінні. *Право та державне управління*. 2019. № 3 (36). С. 98-104. URL: <https://doi.org/10.32840/pdu.3-2.15>.
10. Миронов Ю. Б., Миронова М. І. Інституціоналізація як соціально-економічний феномен. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2016. Вип. 17 (3). С. 9-11. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2016_17\(3\)_3](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2016_17(3)_3).

REFERENCES

1. Bjola C., Cassidy J. and Manor I. (2019), Public Diplomacy in the Digital Age, *The Hague Journal of Diplomacy*, vol. 14, pp. 83-101, available at: <https://doi.org/10.1163/1871191X-14011032>.
2. Golan G. J., Yang S., Kinsey D. F. (ed.) (2015), *International Public Relations and Public Diplomacy: Communication and Engagement*, Peter Lang Publishing, New York, 458 p.
3. Leonard M., Stead C. and Smewing C. (2002), *Public Diplomacy*, The Foreign Policy Centre, London, 183 p.

4. Nye, J. S. (2008), Public Diplomacy and Soft Power, *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, vol. 616 (1), pp. 94-109, available at: <https://doi.org/10.1177/0002716207311699>.

5. Vysots'kyj O. (2021), Tekhnolohii publichnoi dyplomatii v minlyvomu sviti. Tekhnolohii suchasnykh mizhnarodnykh vidnosyn : kolektyvna monohrafiia / za zah. red. prof. I. V. Ischenka, TOV "Aktsept PP", Dnipro, s. 48-77.

6. Vysotskyi O. and Vysotska O. (2020), Technologies of Public Diplomacy: Methodological Principles and Practical Potential, *Epistemological studies in Philosophy, Social and Political Sciences*, vol. 3 (1), pp. 139-147, available at: <https://doi.org/10.15421/342015>.

7. Detsyk, O. P. (2019), Derzhavnyj mekhanizm koordynatsii diial'nosti sub'iektiv publichnoi dyplomatii v Ukraini, *Vcheni zapysky Tavrijs'koho natsional'noho universytetu imeni V. I. Vernads'koho. Serii: Derzhavne upravlinnia.*, № 3, s. 59-66, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sntvu-pa_2019_30%2869%29_3_13.

8. Perebyjnis Ye. (2013), Rol' ta mistse publichnoi dyplomatii u zabezpechenni natsional'nykh interesiv derzhavy, *Ukraina dyplomatychna*, vyp. 14, s. 915-925, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrdip_2013_14_56.

9. Syvak, T. V. (2019), Publichna dyplomatiia iak intehtratsijnyj komponent stratehichnykh komunikatsij u publichnomu upravlinni, *Pravo ta derzhavne upravlinnia*, № 3 (36), s. 98-104, available at: <https://doi.org/10.32840/pdu.3-2.15>.

10. Myronov, Yu. B. and Myronova, M. I. (2016), Instytutsionalizatsiia iak sotsial'no-ekonomichnyj fenomen, *Naukovyj visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu. Serii: Ekonomichni nauky.*, vyp. 17 (3), s. 9-11, available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2016_17\(3\)_3](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2016_17(3)_3).

Стаття надійшла до редакції 04 серпня 2024 року